

'ABVV moet minder bang zijn van verandering'

ABVV-metaalvoorzitter Herwig JOrissen vraagt zijn vakbond klare wijn te schenken over eenheidsstatuut werknemers

Interview VAN BROECKMEYER

Het ABVV verandert te traag en niet altijd in de goede richting. Met die analyse trapt de voorzitter van de ABVV-metaalcentrale, Herwig Jorissen, op de zere tenen van sommige kameraden. De impasse rond het eenheidsstatuut voor alle werknemers is zijn eerste maar lang niet enige bron van ergernis.

Ik hoop dat ik na dit interview toch nog twee vrienden overhoud in het ABVV', zegt Jorissen met een knipoog naar de twee medewerkers die mee aan tafel geschoven zijn. Als de nummer één van de Vlaamse ABVV-metaalcentrale ergens in de pers opduikt, dan zijn de omschrijvingen 'flamboyant' en 'enfant terrible' nooit ver weg. Feit is dat hij de reputatie heeft ronduit zijn mening te zeggen op momenten dat andere vakbondsleiders er liever het zwijgen toe doen. Vandaag en morgen congresseert zijn centrale in Gent. Het is het eerste congres sinds de metaalcentrale zich in 2006, als eerste in de socialistische vakbond ABVV, opsplijtte in een Vlaamse en een Franstalige vleugel. Jorissen grijpt het congres aan om nog eens aan de ABVV-boom te schudden en zijn collega's op te roepen hun koudwatervrees voor enkele hervormingen te laten vallen.

Uw congresresoluties tonen dat u niet echt gelukkig bent met de manier waarop het ABVV functioneert. Zowel in zijn structuren als in zijn standpunten stelt de vakbond zich te conservatief op, is de onderliggende suggestie.

Herwig Jorissen: 'Een goede collega uit een andere centrale zei me onlangs dat ik in een paradijselijke cocon leef omdat ik niet meer moet balanceren zoals zij. Een scheiding is altijd pijnlijk in het begin. Het voordeel is wel dat je in volle vrijheid je standpunt kan innemen en daar in volle respect over kan discussiëren met de anderen. We willen inderdaad dat er wat beweegt in het ABVV, zonder schade toe te brengen aan de andere centrales. Maar men is duidelijk bevreesd voor al te grote en snelle veranderingen.'

'Zo vragen we al geruime tijd een eenheidsstatuut voor alle werknemers. Ik begin te vrezen dat wij in het ABVV de laatsten der Mohikanen aan het worden zijn. De bediendebond BBTK is ondertussen de grootste centrale geworden. Daar moet men in de Hoogstraat (de zetel van het overkoepelende ABVV, red.) natuurlijk rekening mee houden. Maar wij vinden toch dat een aantal zaken niet snel genoeg en ook niet altijd in de goede richting evolueren.'

De regering geeft de sociale partners nog tot het einde van het jaar om een akkoord te bereiken.

Jorissen: 'Ik vrees dat er niets zal gebeuren. Uiteindelijk zie ik geen andere uitweg dan dat de regering de knoop doorhakt. Wat allesbehalve ideaal is. De sociale partners zouden sterk genoeg moeten zijn om dit zelf te regelen.'

Het ACV heeft wel een voorstel voor zo'n eenheidsstatuut. Maar welk standpunt gaat het ABVV in dat debat innemen?

Jorissen: 'Ik moet eerlijk zeggen dat ik de draad kwijt geraakt ben. De bedienden en ook sommige arbeiderscentrales hebben het over een evenwaardig statuut. Voor mij is dat hetzelfde als een gelijk statuut. Maar in de praktijk zouden dan toch twee systemen naast elkaar blijven bestaan. Ik zie niet in hoe dat kan werken. Een echt eenheidsstatuut is de enige oplossing om discriminaties weg te werken.'

Van het eenheidsstatuut komen we bijna automatisch uit op de industrievakbond, die alle werknemers van een sector organiseert. Ook dat debat lijkt vast te zitten.

Jorissen: 'Ook daar beweegt er inderdaad weinig. Maar men zal er niet onderuit kunnen.'

Structuren zijn er niet voor zichzelf. Hinderen de huidige structuren het ABVV om snel en gepast op de crisis te reageren?

Jorissen: 'Zeker. De discussie over de tijdelijke werkloosheid voor bedienden is een concreet voorbeeld. In november heb ik in een federaal comité van het ABVV al heel passioneel uitgelegd hoe erg de crisis was en hoeveel erger ze nog zou worden. Daarom drongen we aan op maatregelen die bedrijven helpen te overleven. Een daarvan was een vorm van tijdelijke werkloosheid voor bedienden. Dat was een smeekbede van onze militanten, zodat de last wat evenwichtiger gespreid kon worden en tegelijk meer zuurstof overbleef voor het bedrijf. We brengen begrip op voor de bediendecentrales die vechten voor hun statuut. Maar die solidariteit was wel van levensbelang.'

Gedesillusioneerd

'Ik moet eerlijk zeggen dat ABVV-metaal gedesillusioneerd achterbleef toen we de reacties zagen. Hoe moet je aan militanten uitleggen dat hun bedrijf aan het verzuipen is, terwijl een paar honderd bedienden al maanden elke dag komen niets doen? Die individuele bediende kan daar natuurlijk niets aan doen. Maar zo zet je groepen tegen elkaar op.'

'Die starre opstelling heeft er zeker toe geleid dat sommige bedrijven sneller de boeken hebben neergelegd of tot massale ontslagen zijn overgegaan. Men heeft uiteindelijk een aantal pseudo-vormen van tijdelijke werkloosheid ingevoerd, maar voor sommige bedrijven komt dat helaas te laat.'

ABVV-metaal is ook een buitenbeentje in de discussie over de staatshervorming. Iedere overheveling van bevoegdheden wordt in het ABVV bijna automatisch als een aanslag op de solidariteit gezien.

Jorissen: 'Je kan je kop in het zand steken. Een aantal zaken zal toch wijzigen. Maar niemand van ons vraagt een Vlaamse sociale zekerheid, laat staan een Vlaamse onafhankelijke staat.'

Wat zegt u over een regionalisering van het arbeidsmarktbeleid?

Jorissen: 'In onze congresresoluties staat dat er op elk niveau een sociale overheid moet zijn met de middelen om een volwaardig beleid te voeren. Sommige bevoegdheden gaan zeker beter naar de regio's, omdat die de middelen beter kunnen aanwenden.'

Kentering

U pleit ook voor een interprofessionele stakingskas voor gezamenlijk gevoerde acties.

Jorissen: 'Nu wil je me echt hartkloppingen bezorgen. We pleiten daar al zo lang voor. Maar de anderen hebben daar nooit van willen weten. Ze vinden het blijkbaar goed dat wij ons geld gebruiken om voor iedereen de kastanjes uit het vuur te halen.'

'Een van de positieve gevolgen daarvan is wel dat wij geleerd hebben zeer beheerst actie te voeren. Vroeger zaten we al heel snel op een ramkoers. We zijn nog altijd strijdvaardig maar we bekijken de zaken nu zeer beheerst en gericht.'

'Onze Waalse collega's zijn soms zeer verbaasd dat we ook in gevallen zoals Nyrtar of DAF (waar zwaar geherstructureerd werd, red.) heel goed afgewogen hebben welke de juiste strategie was. Dat is een kentering.'

Tegelijk lijkt u veel meer begrip op te brengen voor de problemen van bedrijven.

Jorissen: 'Onze secretarissen zoeken geregeld samen met de directie naar oplossingen. Vaak komen onze bedrijven in problemen omdat ze niet meer aan kredieten geraken. Wij proberen het bedrijf te helpen te overleven door mee te gaan aankloppen waar dat moet.'

'De job van onze secretarissen is daardoor ook veel zwaarder geworden. Vroeger konden ze bijna constant in de aanval gaan. Nu hollen ze vaak van de ene herstructurering naar de andere. Wie de sluiting van zo'n groot bedrijf meegemaakt heeft, valt achteraf dikwijls in een zwart gat.'

U wordt volgend jaar 60. Is dit uw laatste congres?

Jorissen: (lacht) 'Luister goed. Het wordt in elk geval mijn laatste congres met zwart haar. Want ik heb onlangs mijn eerste grijze ontdekt.'

'We houden Opel open'

Het is de jongste dagen opvallend stil rond Opel-Antwerpen

Herwig Jorissen: 'Ik was de eerste die destijds voor de camera's zei dat Opel dicht zou gaan, tenzij we de koers radicaal konden veranderen. Sommigen beschuldigden me toen van paniekzaaiërij. Maar het was echt nodig om iedereen wakker te schudden.'

'Onze sleutel was het kabinet van Frank Vandenbroucke. Die heeft samen met zijn mensen dat dossier met onvoorstelbaar veel energie opgevolgd. Maar ook met de andere Vlaamse ministers, met minister-president Kris Peeters op kop, is heel goed samengewerkt. Belangrijk was vooral de verzelfstandiging. Zonder dat was er absoluut geen kans om te overleven.'

'Daarmee zijn we er natuurlijk nog niet. En natuurlijk zullen er besparingen komen. Ik heb nog nooit een herstructurering gezien zonder. We mogen de mensen daarover geen illusies bezorgen.'

Dedecker

De toekomst blijft wel heel onzeker. Magna wil het bedrijf feitelijk afstoten. Welke andere producent staat te springen om hier te gaan produceren, terwijl er al zoveel overcapaciteit is?

Jorissen: (langzaam en met grote nadruk) 'We houden Opel open. Het Duitse systeem van Mitbestimmung (waarbij de vakbonden nauw betrokken worden bij het beheer van het bedrijf, red.) heeft ons enorm geholpen. Sommigen in het ABVV griezelen daarvan. Maar ik heb de positieve kanten gezien. We zijn niet naïef. Solidariteit is vaak een ver-van-mijn- bedshow. Maar hier is men er toch maar in geslaagd die solidariteit keer op keer te laten spelen. Zonder was Opel al een paar keer dicht geweest. Opel blijft open. Daar vechten we dag en nacht voor. Tot spijt van iemand als een Jean-Marie Dedecker, die dit bedrijf liefst zo snel mogelijk dicht wil.'

Parlements lid Dedecker staat niet alleen. Ook heel wat economen vinden dat de overheid haar geld beter in meer toekomstgerichte activiteiten zou steken.

Jorissen: 'Ik heb mijn buik vol van al die economen-schriftgeleerden. Kijk naar wat ze ons allemaal wijsgemaakt hebben over de banken. Welke verantwoordelijkheid dragen die mensen? Ze kunnen vertellen wat ze willen. Vaak dan nog op kosten van de belastingbetaler.'

Zeker is wel dat deze crisis grote gaten zal nalaten in ons industriële weefsel.

Jorissen: 'Dat is zeker. Vooral de onderaannemers zijn vaak zeer kwetsbaar. Als een groot bedrijf over de kop gaat, heeft dat een enorm domino-effect. En wat we kwijt zijn, krijgen we niet meer terug.'

'N-VA negeren helpt niet'

Het Vlaamse ABVV verspreidde dinsdag nog een persbericht waarin het zich afzette tegen een regeringsdeelname van de 'separatistische' N-VA. Maar ook hier vindt Herwig Jorissen dat je je kop beter niet in het zand steekt.

'Ik zou op voorhand getekend hebben voor deze verkiezingsuitslag. Mijn grootste vrees was dat CD&V achteruit zou worden geslagen. Dat is niet gebeurd. Het Vlaams Belang is niet ons grootste probleem in de vakbond. Die partij blijft sowieso aan de kant staan. Lijst Dedeker is problematischer. Een partij die undercoveragenten en privédetectives in dienst neemt, zie ik als een groter gevaar voor de democratie en de vakbeweging. En als de liberalen hadden gewonnen, zouden die zich struis hebben gevoeld en ongetwijfeld hebben aangedrongen op een zware besparingsronde.'

'De N-VA is een realiteit waarmee je rekening moet houden. Het helpt niet ze te negeren. De sp.a heeft het goed gedaan, zeker als je rekening houdt met alle beperkingen. Als metaalcentrale hoop ik dat ze zeker weer in de regering stappen. We hebben zo'n aanspreekpunt nodig.'